

РОЗШИРЕНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ОПЕРАЦІЇ»

для підготовки здобувачів вищої освіти доктора філософії
спеціальності 071 – Облік і оподаткування
освітньо-наукова програма підготовки докторів філософії
Факультет обліку і фінансів
кафедра міжнародних економічних відносин

Розробник: д.е.н., доц., професор кафедри міжнародних економічних відносин

К.В. Романчук

Житомир
2019-2020 н.р.

1. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА СЕРЕДОВИЩЕ ЗДІЙСНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 1. Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності

1. ЗЕД: поняття, види, принципи
2. Суб'єкти ЗЕД
3. Характеристика ЗЕД України
4. Міжнародні економічні операції: поняття та види

Тема 2. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності

1. Основи регулювання ЗЕД
2. Державне регулювання ЗЕД
3. Недержавне регулювання ЗЕД
4. Методи регулювання ЗЕД

Тема 3. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності

1. Міжнародні системи та номенклатури кодування товарів
2. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності (УКТ ЗЕД): поняття, структура та порядок застосування

Тема 4. Поняття та зміст зовнішньоекономічного контракту

1. Поняття ЗЕД-контракту та його істотні умови
2. Особливості застосування національного законодавства та Конвенції ООН про договори міжнародної купівлі-продажу товарів
3. Позовна давність та наслідки її прострочення за ЗЕД-контрактами

Тема 5. Базисні умови поставки: Інкотермс 2010

1. Значення правил ІНКOTEPMC для договору міжнародної купівлі-продажу
2. ІНКOTEPMC-2010: структура, правила використання, зміни
3. Характеристика окремих базисних умов поставки товарів ІНКOTEPMC-2010

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 6. Транспортне забезпечення зовнішньоекономічних угод

1. Сутність та регулювання міжнародних перевезень
2. Організація міжнародних перевезень
4. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту

5. Міжнародні транспортні коридори

Тема 7. Упаковка та маркування товарів (вантажів)

1. Поняття упаковки та її види
2. Маркування товарів: сутність та види

Тема 8. Ризики та їх страхування

1. Сутність та класифікація ризиків ЗЕД
2. Сутність страхування у ЗЕД
3. Перестраховування ризиків у ЗЕД

Тема 9. Митна вартість товарів та методи її визначення

1. Поняття митної вартості та цілі використання відомостей про митну вартість товарів

2. Методи визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту, та порядок їх застосування

Тема 10. Загальні положення щодо митних режимів

1. Поняття та види митних режимів
2. Характеристика окремих видів митних режимів

Тема 11. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємств

1. Загальні основи аналізу зовнішньоекономічної діяльності підприємств
2. Аналіз експортної та імпоротної діяльності підприємств
3. Функціонально-вартісний аналіз у розвитку конкурентоспроможного експорту підприємств
4. Оцінювання ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємств

2. РОЗШИРЕНИЙ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТА СЕРЕДОВИЩЕ ЗДІЙСНЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 1. Загальна характеристика зовнішньоекономічної діяльності

Поняття ЗЕД. Суб'єкти ЗЕД. Поняття та види міжнародних економічних операцій. Характеристика ЗЕД України. Товарна структура ЗЕД України. Географічна структура ЗЕД України.

Тема 2. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності

Принципи державного регулювання ЗЕД. Суб'єкти регулювання ЗЕД. Органи державного регулювання ЗЕД. Митно-тарифне регулювання. Митний тариф України. Мито та його види. Нетарифне регулювання.

Тема 3. Українська класифікація товарів зовнішньоекономічної діяльності

Гармонізована система опису та кодування товарів. Характеристика гармонізованої системи опису та кодування товарів. Багатоцільове використання Гармонізованої системи опису та кодування товарів. Комбінована номенклатура Європейського союзу. Характеристика Комбінованої номенклатури Європейського союзу. Правила класифікації товарів у Комбінованій номенклатурі ЄС. Побудова УКТ ЗЕД. Зв'язок УКТ ЗЕД з гармонізованою системою опису та кодування товарів та Комбінованою номенклатурою Європейського Союзу. Структура десятизначного коду УКТ ЗЕД. Цілі, для яких застосовується УКТ ЗЕД. Ведення УКТ ЗЕД. Класифікація товарів згідно з вимогами УКТ ЗЕД. Основні правила інтерпретації УКТ ЗЕД. Переваги застосування УКТ ЗЕД.

Тема 4. Поняття та зміст зовнішньоекономічного контракту

Поняття та структура зовнішньоекономічного контракту. Сутність істотних умов контракту. Предмет договору (контракту). Кількість та якість товару (обсяги виконання робіт, надання послуг). Базисні умови поставки товарів (приймання-здавання виконаних робіт або послуг). Ціна та загальна вартість договору (контракту). Умови платежів. Умови приймання-здавання товару (робіт, послуг). Упаковка та маркування. Форс-мажорні обставини.. Санкції та рекламації. Урегулювання спорів у судовому порядку. Додаткові умови контракту. Віденська конвенція про право міжнародних договорів. Конвенція Організації Об'єднаних Націй про договори міжнародної купівлі-продажу товарів. Принципи міжнародних комерційних договорів (принципи УНІДРУА (UNIDROIT))

Тема 5. Базисні умови поставки: Інкотермс 2010

Поняття «базис поставки». Правила використання ІНКOTEPMC-2010 та його структура. Основні терміни і поняття, що використовуються в документі. Розподіл базисних умов поставки за двома групами і чотирьом категоріям. Типова структура правил застосування торгового терміна ІНКOTEPMC. Основні відмінності між варіантами правил ІНКOTEPMC 2000 і 2010 року. Правила ІНКOTEPMC і договір

перевезення. Базиси поставки за ІНКОТЕРМС-2010 і переважні види транспорту. Правила Інкотермс та страхування. Правила ІНКОТЕРМС і особливості міжнародних розрахунків. Правила ІНКОТЕРМС і електронна торгівля. Правила ІНКОТЕРМС і вирішення спорів. Особливості застосування торгових термінів ІНКОТЕРМС-2010 категорії Е (відвантаження). Особливості застосування торгових термінів ІНКОТЕРМС-2010 категорії F (основне перевезення не оплачене продавцем). Особливості застосування торгових термінів ІНКОТЕРМС-2010 категорії С (основна перевезення оплачено продавцем). Особливості застосування торгових термінів ІНКОТЕРМС-2010 категорії D (доставка).

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ФУНКЦІОНАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ОПЕРАЦІЙ

Тема 6. Транспортне забезпечення зовнішньоекономічних угод

Особливості перевезень автомобільним транспортом. Міжнародні організації, автомобільних перевізників. Правове регулювання міжнародних автомобільних перевезень. Формування тарифів на перевезення автомобільним транспортом. Формування ціни на послуги автомобільного транспорту. Документальне оформлення міжнародних автомобільних перевезень. Особливості перевезень залізничним транспортом. Міжнародні організації, залізничних перевізників. Правове регулювання міжнародних залізничних перевезень. Формування тарифів на перевезення залізничним транспортом. Формування ціни на послуги залізничного транспорту. Документальне оформлення міжнародних залізничних перевезень. Особливості перевезень авіатранспортом. Міжнародні організації, авіаперевізників. Правове регулювання міжнародних авіаперевезень. Формування тарифів на перевезення різними видами транспорту. Формування ціни на транспортні послуги. Документальне оформлення міжнародних авіаперевезень. Особливості перевезень авіатранспортом. Міжнародні організації, авіаперевізників. Правове регулювання міжнародних морських перевезень. Формування тарифів на перевезення морським транспортом. Формування ціни на послуги морського транспорту. Документальне оформлення міжнародних морських перевезень.

Тема 7. Упаковка та маркування товарів (вантажів)

Поняття упаковки. Міжнародні угоди щодо маркування та упаковки. Загальні вимоги до упаковки. Спеціальні вимоги до упаковки. Класифікатор видів упаковок. Транспортна тара. Поняття маркування. Зміст і реквізити маркування. Товарне маркування. Вантажне маркування. Транспортне маркування. Спеціальне маркування. Порядок нанесення маркування. Правила Гаага-Вісбі.

Тема 8. Ризики та їх страхування

Сутність страхування у ЗЕД. Сутність та класифікація ризиків ЗЕД. Види ризиків при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності та способи їх страхування. Основні ризики, то виникають при митному оформленні товарів. Перестраховування ризиків у ЗЕД

Тема 9. Митна вартість товарів та методи її визначення

Поняття митної вартості товарів. Цілі використання відомостей про митну вартість товарів. Визначення митної вартості товарів, що переміщуються через митний кордон України. Заявлення митної вартості товарів. Документи, що подаються декларантом для підтвердження заявленої митної вартості. Контроль правильності визначення митної вартості товарів. Коригування митної вартості товарів. Додержання вимог щодо конфіденційності інформації, що стосується митної вартості товарів. Методи визначення митної вартості товарів, які ввозяться на митну територію України відповідно до митного режиму імпорту. Метод визначення митної вартості за ціною договору (контракту) щодо товарів, які імпортуються (вартість операції). Метод визначення митної вартості за ціною договору щодо ідентичних товарів. Метод визначення митної вартості за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів. Застереження щодо умов застосування методів визначення митної вартості товарів за ціною договору щодо ідентичних товарів та за ціною договору щодо подібних (аналогічних) товарів. Метод визначення митної вартості на основі віднімання вартості. Метод визначення митної вартості товарів на основі додавання вартості (обчислена вартість). Резервний метод. Порядок визначення митної вартості товарів, що ввозяться на митну територію України відповідно до митних режимів, відмінних від митного режиму імпорту. Порядок визначення митної вартості товарів, що вивозяться за межі митної території України.

Тема 10. Загальні положення щодо митних режимів

Загальні положення щодо митних режимів. Види митних режимів. Вибір та зміна митного режиму. Митний статус товарів, що поміщуються у митний режим. Регулювання питань, пов'язаних із митним режимом. Імпорт (випуск для вільного обігу). Реімпорт. Експорт. Реекспорт. Транзит. Тимчасове ввезення. Тимчасове вивезення. Митний склад. Вільна митна зона. Безмитна торгівля. Переробка на митній території. Переробка за межами митної території. Знищення або руйнування. Відмова на користь держави

Тема 11. Аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємств

Поняття, предмет та завдання аналізу ЗЕД підприємств. Складові елементи методики аналізу ЗЕД підприємств. Види аналізу та інформаційне забезпечення зовнішньоекономічної діяльності. Основні напрями та етапи аналізу експортно-імпортних операцій. Аналіз виконання зобов'язань за зовнішньоторговельними контрактами. Аналіз раціональності використання коштів при проведенні експортно-імпортних операцій. Аналіз обсягу та динаміки експорту та імпорту. Сутність, принципи та завдання функціонально-вартісного аналізу. Методичні основи функціонально-вартісного аналізу. Сутність ефективності зовнішньоекономічних операцій. Економічна ефективність зовнішньоекономічних угод

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

1. Гребельник О. П. Основи зовнішньоекономічної діяльності : підручник / О. П. Гребельник. – 5-те вид., перероб. та допов. ; Університет ДФС України. – Ірпінь : 2019. – 410 с. – (Серія «Податкова та митна справа в Україні», т. 128). http://ir.nusta.edu.ua/jspui/bitstream/doc/4007/1/2830_IR.pdf
2. Аранчій В.І., Томілін О.О., Міжнародні розрахунки і валютні операції: навч.-метод. посібн. для студентів спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», галузі знань 07 «Управління і адміністрування»/ В.І. Аранчій, О.О. Томілін. - Полтава: ПДАА. - 2018. - 141 с. <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/bitstream/123456789/1640/1/Untitled.FR11.pdf>
3. Хрупович С.Є. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навчальний посібник для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030504 «Економіка підприємства», спеціальності: 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» / Світлана Хрупович. – Тернопіль, 2017.- 137 с. http://elartu.tntu.edu.ua/bitstream/lib/22432/5/Navch_Posibnyk-ZED_2017.pdf

Допоміжна

1. Закон України «Про міжнародне приватне право» //Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 32, ст.422. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2709-15#Text>
2. Закон України Про режим іноземного інвестування //(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 19, ст. 80) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>
3. Инкотермс 2020: особливості можливого застосування // Вісник. офіційно про податки. 13.11.2019. <http://www.visnuk.com.ua/ru/news/100015209-inkoterms-2020-osoblivosti-mozhlivogo-zastosuvannya-1>
4. Митний кодекс України (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, № 44-45, № 46-47, № 48, ст.552) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17#Text>
5. Податковий кодекс України //(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2011, № 13-14, № 15-16, № 17, ст.112) <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. Регіональна конвенція про Пан-євро-середземноморські преференційні правила походження https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/984_006-16#Text
7. Incoterms 2020: що змінилося? // Юридична газета онлайн. 2020. № 9 (715) <https://yur-gazeta.com/publications/practice/inshe/incoterms-2020-shcho-zminilosya.html>

11. Інформаційні ресурси

1. Державна митна служба <https://customs.gov.ua/>
 2. Державний служба статистики України: <http://www.ukrstat.gov.ua>
 3. Кабінет Міністрів України: <http://www.kmu.gov.ua>
 4. Міністерство економічного розвитку і торгівлі: <http://www.me.gov.ua>
 5. Міністерство фінансів: <http://www.minfin.gov.ua>
 6. Національний банк України: <http://www.bank.gov.ua>
 7. Світовий банк: <http://www.worldbank.org.ru>
 8. Торгово-промислова палата України <https://uccu.org.ua/>
 9. Український національний комітет Міжнародної Торгової Палати (ICC Ukraine) <http://iccua.org/>
- Бази даних:
10. Social Science Research Network (SSRN);
 11. рецензованих наукових журналів Directory of Open Access Journals (DOAJ);
 12. бази електронних журналів Internet Public Library (IPL);
 13. світової електронної бібліотеки книг Google Book Search;
 14. інтердисциплінарної бази наукових журналів Minerva Electronic Online Services;
 15. архіву наукових публікацій установ Данії NARCIS;
 16. репозитарію підрозділу бібліотеки Стенфордського університету HighWirePress;
 17. відкритого архіву з економіки Research Papers in Economics (RePEc);
 18. сервісу пошуку FindArticles;